

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح جهش تولید دانش بنیان (مرحله چهارم)

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح جهش تولید دانش بنیان (مرحله چهارم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۲/۱۱

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۴۱۴

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

پرونده شورای نگهبان

طرح جهش تولید دانش بنیان (مرحله چهارم)

درباره‌ی مصوبه

«طرح جهش تولید دانش بنیان» که در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده بود، در راستای اعمال اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. این شورا با بررسی مصوبه‌ی مذکور، برخی از مواد آن را مغایر با شرع یا قانون اساسی تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

سپس مجلس در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۲ اصلاحاتی را در مصوبه‌ی پیشین اعمال کرد و مصوبه‌ی اصلاحی به شورای نگهبان ارسال شد. اما علی‌رغم اصلاحات صورت گرفته، شورا همچنان برخی از مواد این طرح را واجد اشکال و ابهام دانست و نظر خود برای رئیس مجلس شورای اسلامی ارسال کرد.

در مرحله‌ی سوم، این طرح که در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۳۰ پس از اعمال اصلاحاتی به تصویب مجلس رسید، برای دبیر شورای نگهبان ارسال شد. شورا پس از بررسی مصوبه‌ی اصلاحی، مجدداً آن را واجد اشکال تشخیص داد و نظر خود را برای رئیس مجلس شورای اسلامی ارسال کرد.

اکنون مجلس شورای اسلامی در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۱ اصلاحاتی را در این طرح به عمل آورده است و اصلاحات خود را به موجب نامه‌ی شماره ۵۶/۱۱۳۱۵ مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۹ به شورای نگهبان ارسال کرده است. این بار شورای نگهبان پس از بررسی مصوبه‌ی اصلاحی در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۱، آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این مورد را از طریق نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۰۷۷۴ مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۴ به مجلس ارسال کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح جهش تولید دانش بنیان (مرحله چهارم)»

ماده ۴-

به منظور حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و توسعه اقتصاد
دانش بنیان:

الف - ...

[بند «ب» ماده (۴) حذف می‌شود.]

پ - ...

▪ دیدگاه مغایرت

قانون‌گذار در مرحله‌ی اول، به موجب بند (ب) سابق ماده (۴)، با افزودن «صندوق نوآوری و شکوفایی» به ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ی کشور، عملاً در صدد اصلاح ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ی کشور برآمده بود. اما با توجه به اینکه در ماده (۱۶) تصریح شده است: «این ماده در حکم اساسنامه‌ی صندوق توسعه‌ی ملی است» و حکم بند (ب) متضمن اصلاح اساسنامه‌ی صندوق توسعه‌ی ملی بود، مغایر با: اولاً بند (۱۰) سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم توسعه^۱ و بالتبع بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی و ثانیاً نظریه‌ی تفسیری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در خصوص سیاست‌های کلی برنامه‌ی پنج‌ساله‌ی ششم توسعه (مندرج در نامه‌ی شماره‌ی ۱/۳۰۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۴)^۲ و در نتیجه اصل (۵۷) قانون اساسی شناخته شد. سپس مجلس شورای

^۱ بند (۱۰) سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری: «۱۰- تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن، از منبع تأمین بودجه‌ی عمومی به «منابع و سرمایه‌های زاینده‌ی اقتصادی» و دائمی شدن اساسنامه‌ی صندوق توسعه‌ی ملی با تنفیذ اساسنامه‌ی موجود ...»

^۲ نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۲۱۱۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ حضرت آیت‌الله جنتی دبیر شورای نگهبان در مقام استفسار از مقام معظم رهبری: «... با عرض سلام و تحیت معروض می‌دارد:

...

اسلامی در مرحله‌ی دوم و در جهت تأمین نظر شورای نگهبان، تنها به افزودن قید «با رعایت اصل یکصد و دهم (۱۱۰) قانون اساسی» در ابتدای مقررهی اصلاحی بسنده کرد و شورا دو اشکال پیشین خود نسبت به مقررهی اصلاحی را همچنان به قوت خود باقی دانست. سپس قانون‌گذار در مرحله‌ی سوم، حکم پیشین را مقید به «تصویب هیئت امنای صندوق توسعه ملی» کرده بود. اما با وجود اصلاح به عمل آمده، شورا همچنان دو اشکال سابق خود را به سبب عدم صلاحیت هیئت امنای در خصوص تأیید یا رد اصلاح اساسنامه، باقی دانست. اما اکنون در مرحله‌ی چهارم، به صورت کلی بند (ب) ماده (۴) حذف شده است، اشکال سابق شورا منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۴)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح جهش تولید دانش بنیان، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

→

ج: در لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مصوب مجلس شورای اسلامی در بعض موارد تغییراتی در اساسنامه سابق داده شده است. با توجه به مطالب یادشده فوق اکنون این سؤال مطرح است که آیا تغییرات مذکور با سیاست‌های ابلاغی ششم توسعه تغایر دارد یا خیر؟
در این رابطه سه نظریه بین اعضاء وجود دارد:

۱- ...

۳- تغایر حتی در استدامه زیرا تغییر و یا انحلال در زمان‌های بعد نیز با عبارت «دائمی شدن اساسنامه صندوق توسعه ملی با تنفیذ اساسنامه موجود» نمی‌سازد. پس قهراً سیاست‌های ابلاغی از مجلس خواسته است با حذف بند (د/۱۱) از اساسنامه موجود آن را تنفیذ و دائمی سازد. توضیح و تفسیر حضرت‌عالی از سیاست‌های ابلاغی موجب امتنان و قول فصل خواهد بود. ...»

نظریه‌ی تفسیری مقام معظم رهبری مدظله‌العالی در خصوص سیاست‌های کلی برنامه‌ی پنج‌ساله‌ی ششم توسعه، مندرج در نامه‌ی شماره‌ی ۱/۳۰۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۴: «با سلام و تحیت نظر سوم را تأیید می‌کنم. ...»

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):
«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشگاه شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز،

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcrc.ac.ir